

Datum van inontvangstneming : 04/05/2018

VOORLOPIGE VERSIE VAN 5/04/2018

Vertaling

C-239/18 – 1

Zaak C-239/18

Verzoek om een prejudiciële beslissing

Datum van indiening:

3 april 2018

Verwijzende rechter:

Thüringer Oberlandesgericht (Duitsland)

Datum van de verwijzingsbeslissing:

28 maart 2018

Verzoekster en appellante:

Saatgut-Treuhandverwaltungs GmbH

Verweerder en geïntimeerde:

Freistaat Thüringen

Beslissing

In het geding tussen

Saatgut-Treuhandverwaltungs GmbH, [OMISSIS] Bonn

- verzoekster en appellante -

[OMISSIS] [OMISSIS]

tegen

Freistaat Thüringen (deelstaat Thüringen, Duitsland), vertegenwoordigd door het Landesverwaltungsamt (administratieve dienst van de deelstaat Thüringen, Duitsland), vertegenwoordigd door de president, [OMISSIS] Weimar

- verweerder en geïntimeerde -

[OMISSIS]

heeft de tweede burgerlijke kamer van het Thüringer Oberlandesgericht Jena (hoogste rechterlijke instantie van de deelstaat Thüringen, Jena, Duitsland) [OMISSIS] [Or. 2]

beslist als volgt:

I.

De behandeling van de zaak wordt geschorst daar het Hof van Justitie van de Europese Unie (hierna: „Hof”) zal worden verzocht de volgende prejudiciële vragen te beantwoorden [OMISSIS].

II.

Het Hof wordt overeenkomstig artikel 267, lid 1, VWEU verzocht de volgende vragen te beantwoorden over de uitlegging van artikel 11 van verordening (EG) nr. 1768/95 van de Commissie van 24 juli 1995 houdende vaststelling, overeenkomstig artikel 14, lid 3, van verordening (EG) nr. 2100/94 van de Raad inzake het communautaire kwekersrecht, van uitvoeringsbepalingen betreffende de afwijking ten gunste van landbouwers (hierna: „verordening nr. 1768/95”):

1.

Bestaat er krachtens artikel 11, lid 1, van verordening nr. 1768/95 jegens officiële instanties een recht op informatie indien alleen informatie wordt verlangd over gewassen en niet over een beschermd ras?

2.

Indien uit het antwoord op de eerste prejudiciële vraag blijkt dat een dergelijk recht op informatie kan worden ingeroepen:

a)

Is een instantie die is belast met het toezicht op de subsidiëring van landbouwers met EU-gelden en in dit verband gegevens opslaat van verzoekende landbouwers die ook betrekking hebben op hun gewassen, een bij het toezicht op de landbouwproductie betrokken officiële instantie in de zin van artikel 11, lid 2, eerste streepje, van verordening nr. 1768/95?

[Or. 3]

b)

Is een officiële instantie bevoegd het verstrekken van de verlangde informatie te weigeren, indien het voor de informatieverstrekking noodzakelijk is dat de gegevens waarover zij beschikt door een derde worden verwerkt en gespecificeerd en hierdoor kosten ontstaan van ca. 6 000,00 EUR? Is het hierbij van belang of de verzoeker bereid is om deze kosten voor zijn rekening te nemen?

Motivering

(1) In een beroepsprocedure bij het Thüringer Oberlandesgericht Jena vordert verzoekster van verweerder dat hij informatie als bedoeld in artikel 11, lid 1, van verordening nr. 1768/95 verstrekt.

(2) Verzoekster is werkzaam voor talrijke ondernemingen die in Duitsland houder van kwekersrechten en/of houder van exclusieve licenties voor de exploitatie van beschermde rassen zijn. [Gegevens van de ondernemingen waarvoor verzoekster werkzaam is] [OMISSIS]

(3) Verweerder is een openbaar lichaam dat via een administratieve dienst is belast met het openbaar bestuur en de subsidieverlening. Tussen partijen is onbetwist dat het betaalorgaan van het Landesverwaltungsamt van verweerder krachtens artikel 7 van verordening (EU) nr. 1306/2013 c.q. artikel 1 van de gedelegeerde verordening (EU) nr. 907/2014 (juncto bijlage I. 1. A.) verantwoordelijk is voor het toezicht in de zin van het beheer en de controle van de EU-fondsen ELGF en Elfpo. In verband met EU-subsidies en het daarbij behorende toezicht op de naleving van de subsidiebepalingen **[Or. 4]** verzamelt verweerder de gegevens van de landbouwers die subsidie aanvragen en slaat deze op in een zogenaamde InVeKoS-databank, een geïntegreerd beheer- en controlesysteem. Hierbij gaat het tevens om de inachtneming van de vruchtwisseling, zodat ook wordt vastgelegd welke gewassen worden verbouwd. Om die reden worden dan ook bij gelegenheid controles ter plaatse verricht.

(4) Verzoekster heeft bij brief van 5 april 2016 [OMISSIS] verweerder verzocht de gegevens die in de InVeKos-databank zijn opgeslagen, toe te zenden. Verweerder heeft dit verzoek bij brief van 31 juni 2016 [OMISSIS] op grond van § 9, lid 1, van het Thüringer Informationsfreiheitsgesetz (wet van de deelstaat Thüringen inzake de toegang tot informatie; hierna: „ThürIFG”) afgewezen. Verweerder heeft het hiertegen ingediende beroep van verzoekster [OMISSIS] bij besluit van 16 augustus 2016 [OMISSIS] verworpen.

(5) In haar vordering van 23 december 2016 bij het Landgericht Erfurt [rechter in eerste aanleg, Erfurt, Duitsland] heeft verzoekster zich op haar recht op informatie beroepen en geëist dat verweerder wordt veroordeeld tot het verstrekken van de in de databank opgeslagen gegevens van de landbouwbedrijven die werkzaam zijn in het bevoegdheidsgebied van verweerder, en wel met name

- de namen en adresgegevens van de landbouwbedrijven;
- de oppervlakte in hectare die deze bedrijven verbouwen; alsook
- de oppervlakten in hectare die met graan en aardappels zijn aangeplant.

(6) Verzoekster voert daartoe aan dat haar recht op informatie jegens verweerder voortvloeit uit artikel 11, lid 1, van verordening nr. 1768/95. Dit recht

betreft ook de gewassen graan en aardappels die in de conclusie van eis zijn genoemd. Verweerder is een officiële instantie die betrokken is bij het toezicht op de landbouwproductie en heeft niet het recht om het verstrekken van de verlangde informatie te weigeren. Hij beschikt over de verlangde informatie en kan deze zonder extra werk of kosten verstrekken. Bovendien is verweerder bevoegd tot het verstrekken van deze informatie. Er bestaat geen nationale wetgeving op grond waarvan de verstrekking van de informatie kan worden geweigerd. Er is geen sprake van een gerechtvaardigd belang tot geheimhouding; in het bijzonder is § 9, lid 1, ThürIFG niet relevant. Veeleer valt een belangenafweging op grond van § 9, lid 2, ThürIFG in het voordeel uit van het belang van verzoekster bij de informatieverstrekking.

(7) Verweerder heeft geconcludeerd tot afwijzing van de vordering. Onder gedeeltelijke verwijzing naar zijn argumenten in zijn besluit op het beroep heeft hij aangevoerd dat hij bevoegd is het verstrekken van informatie te weigeren. Hij is geen officiële instantie in de zin van artikel 11, lid 1, van verordening nr. 1768/95. Bovendien bevat de InVeKoS-databank geen specifieke informatie omtrent bepaalde rassen [Or. 5] in de zin van artikel 11, lid 1, van verordening nr. 1768/95. Op grond van artikel 11, lid 1, van verordening nr. 1768/95 wordt alleen informatie verstrekt over concreet te benoemen rassen. Behalve op grond van het weigeringsrecht in het ThürIFG, kan de informatie ook worden geweigerd indien het verkrijgen van informatie extra werk en kosten met zich meebrengt.

(8) Nadat het Landgericht bij gewijsde van 19 mei 2017 heeft beslist dat bij de bevoegde gerechten hoger beroep kan worden ingesteld, heeft het Landgericht de vordering bij vonnis van 17 augustus 2017 afgewezen. Het Landgericht gaf als onderbouwing dat verweerder bevoegd is om het verstrekken van informatie te weigeren op grond van artikel 11, lid 2 (tweede en derde streepje) juncto artikel 12 van verordening nr. 1768/95.

(9) Verzoekster heeft tegen deze beslissing van het Landgericht bij het Oberlandesgericht hoger beroep ingesteld. Verzoekster betoogt dat de informatie van verweerder uitsluitend geeft over de omvang van de daadwerkelijke oppervlakten van de landbouwers en over wie als kleine landbouwer dient te worden aangemerkt. Hierdoor is zij in staat om af te zien van informatieverzoeken aan kleine landbouwers. Eventuele kosten voor bijvoorbeeld het programmeren van software zal zij aan verweerder vergoeden. Voor het overige heeft verzoekster haar opvatting dat er geen sprake is van een recht om informatie te weigeren nader onderbouwd.

(10) Verweerder heeft zich in hoger beroep aangesloten bij de beslissing van het Landgericht waarbij de vordering werd afgewezen. Het Landgericht heeft de beperking van het informatierecht van verzoekster op grond van artikel 11, lid 2, (tweede en derde streepje) van verordening nr. 1768/95 terecht bevestigd.

(11) De verwijzende rechter heeft na het horen van de partijvertegenwoordiging het geldelijk belang voor de hoger beroepsprocedure bepaald op 10 000,00 EUR,

zodat tegen haar beslissing geen ander rechtsmiddel meer openstaat, indien Revision niet wordt toegelaten [OMISSIS]. De verwijzende rechter is derhalve in ieder geval uit hoofde van artikel 267 VWEU gerechtigd om prejudiciële vragen aan het Hof voor te leggen. Zo niet, zou de verwijzende rechter de Revision enkel toelaten voor een principiële beantwoording van de op grond van deze beslissing kennelijke en voor de beslechting van het geschil wezenlijke vragen over de uitlegging van verordening nr. 1768/95, waardoor het Bundesgerichtshof verplicht zou zijn deze prejudiciële vragen aan het Hof voor te leggen.

[OMISSIS] **[Or. 6]**

(13) Verzoekster heeft vervolgens diepgaand betoogd dat het informatierecht jegens officiële instanties niet afhankelijk is van het ras of van aanknopingspunten die wijzen op een inbreuk. Het is aan de verzoekster om te bepalen voor welk doel zij deze informatie zal gebruiken. Haar primaire doel is om te weten te komen welke bedrijven kleine landbouwers zijn. Zij heeft haar verzoek zodanig geformuleerd dat de informatie slechts moet worden verstrekt met betrekking tot de in de bijlage [OMISSIS] genoemde rassen.

(14) Verweerder heeft aanvullend aangevoerd dat de door hem beheerde databank geen specifieke informatie over rassen bevat, uitgezonderd hennep of hop, aangezien de verzoekende landbouwers zulke gegevens niet bekend hoeven te maken. Het betreft een databank voor het beheer van aan oppervlakten gerelateerde subsidies. Ook beschikt hij niet over eigen programmeercapaciteiten voor een afzonderlijk onderzoek dat noodzakelijk is voor het vastleggen van deze gegevens. Indien dergelijke programmeringen door een dienstverlener zouden worden verricht, zouden hierdoor kosten ter hoogte van 6 000,00 EUR ontstaan.

(15) De uitlegging van artikel 11, lid 1, van verordening nr. 1768/95 is voor de beslechting van dit geschil van doorslaggevende betekenis. Indien verzoekster enkel ten aanzien van het (planten)ras een informatierecht heeft, is bovendien de uitlegging van artikel 11, lid 2 (eerste en zesde streepje) van belang voor de beslissing, want dan komt het aan op de vraag of verweerder op grond van de daarin genoemde redenen het recht heeft om informatie te weigeren. Met betrekking tot de uitlegging van de weigeringsrechten op grond van artikel 11, lid 2, streepjes 2 tot en met 5 en 7, van verordening nr. 1768/95 worden daarentegen geen vragen opgeworpen die wezenlijk zijn voor de beslechting van het geschil. Indien het verzoek om concrete informatie al gerechtvaardigd is, staan deze weigeringsrechten volgens de verwijzende rechter een verzoek van verzoekster op grond van artikel 11, lid 1, van verordening nr. 1768/95 niet in de weg, zodat de beslissing over het geschil afhangt van de opgeworpen vragen.

(16) Artikel 11, lid 1, van verordening nr. 1768/95 luidt als volgt: „Wanneer een houder een officiële instantie om informatie over het daadwerkelijke gebruik van een bepaald ras of bepaalde rassen voor aanplanting of over de resultaten van dit gebruik verzoekt, moet hij zulks schriftelijk doen. De houder moet in zijn verzoek zijn naam en adres vermelden en aangeven over welke rassen hij informatie

verlangt, alsook welke soort informatie hij verlangt. Hij moet eveneens bewijzen dat hij de houder is.”

(17) Verordening nr. 1768/95 is gebaseerd op verordening (EG) nr. 2100/94 van de Raad van 27 juli 1994 inzake het communautaire kwekersrecht (hierna: „basisverordening”), inzonderheid op **[Or. 7]**, artikel 14, lid 3. Volgens de overwegingen van verordening nr. 1768/95 zijn hierin de verplichtingen vastgelegd die voortvloeien uit de afwijking in artikel 14, lid 3, basisverordening. Deze verplichtingen hebben voornamelijk betrekking op de betaling van een billijke vergoeding aan de houder door de landbouwers die van de afwijking gebruik maken, op het verstrekken van informatie, op het feit dat ervoor moet worden gezorgd dat het oogstproduct na verwerking identiek is aan dat vóór verwerking, en op het toezicht op de naleving van de bepalingen inzake de afwijking.

(18) Artikel 14, lid 2, van de basisverordening regelt dat de afwijking van het communautaire kwekersrecht op grond van artikel 14, lid 1, basisverordening alleen van toepassing is op bepaalde landbouwgewassen, waartoe ook granen en aardappels behoren.

(19) Ingevolge art. 14, lid 3, derde streepje, van de basisverordening hoeven kleine landbouwers geen vergoeding aan de houder te betalen. Als kleine landbouwers voor de gewassen van artikel 14, lid 2, van de basisverordening worden beschouwd „[...] landbouwers die niet verbouwen op een oppervlakte die groter is dan de oppervlakte die nodig zou zijn om 92 ton graan te produceren [...]”.

(20) Artikel 14, lid 3, zevende streepje, van de basisverordening luidt: „Relevante informatie wordt aan de houders, op hun verzoek, verstrekt door landbouwers en loonwerkers; relevante informatie kan tevens worden verstrekt door officiële instanties die bij het toezicht op de landbouwproductie betrokken zijn, indien die informatie bij de normale uitoefening van hun taak, zonder extra werk of kosten, is verkregen. Met betrekking tot persoonsgegevens doen deze bepalingen geen afbreuk aan communautaire of nationale rechtsregels inzake de bescherming van personen ten aanzien van de verwerking en het vrije verkeer van persoonsgegevens.”

(21) De leden 1 en 2 van artikel 5 van de basisverordening luiden als volgt: „Rassen van alle botanische geslachten en soorten, met inbegrip van onder meer hybriden tussen geslachten of soorten, kunnen vallen onder de communautaire bescherming voor kweekproducten. [...] In deze verordening wordt onder ‚ras’ verstaan een plantengroep binnen een botanische taxon van de laagst bekende rang, [...]”. Volgens artikel 6 van de basisverordening wordt de communautaire bescherming voor kweekproducten verleend voor rassen die onderscheidbaar, homogeen, bestendig en **[Or. 8]** nieuw zijn.

(22) Door de alternatieve formulering van artikel 11, lid 1, eerste zin, van verordening nr. 1768/95, op grond waarvan een verzoek om informatie betrekking kan hebben op het daadwerkelijke gebruik van teeltmateriaal van een bepaald ras of bepaalde rassen voor aanplanting, wordt gesuggereerd dat er ook een recht op informatie bestaat dat alleen betrekking heeft op (planten-)gewassen, zonder specificatie van het ras.

(23) In de daaropvolgende tekst van artikel 11, zinnen 2 en 3, van verordening nr. 1768/95 staat echter dat in het verzoek dient te worden aangegeven over welke rassen informatie wordt verlangd; bovendien moet het houderschap worden bewezen. Het verzoek om informatie ingevolge artikel 11, lid 2, van verordening nr. 1768/95, zevende streepje, mag tenslotte geen betrekking hebben op teeltmateriaal dat niet tot rassen van de houder behoort. Gelet op het systematische verband ligt het dus voor de hand dat een aan een officiële instantie gericht verzoek om informatie in ieder geval een bepaald beschermd ras of bepaalde beschermde rassen dient te betreffen.

(24) Verordening nr. 1768/95 geeft invulling aan artikel 14 van de basisverordening. De bepalingen van laatstgenoemde verordening betreffen in de eerste plaats de vergoeding die de landbouwer dient te betalen. Deze vergoeding (dan wel de berekening ervan) is uit de aard van de zaak afhankelijk van het ras. Ook het informatierecht van de houder jegens landbouwers (artikel 8 van verordening nr. 1768/95) en loonwerkers (artikel 9 van verordening nr. 1768/95) is afhankelijk van het ras en betreft dus niet alleen het gewas. Gelet op de strekking ligt het dus voor de hand dat ook het informatierecht jegens officiële instanties op grond van artikel 11, lid, 1 van verordening nr. 1768/95 niet mag gelden voor gewassen, zonder dat het betrekking heeft op een bepaald ras of een vergoeding voor dit bepaalde ras. Op grond van de artikelen 5 en 6 van de basisverordening vallen gewassen niet onder het kwekersrecht. In zoverre kan er ook geen sprake zijn van een recht op vergoeding.

(25) Het is dan ook niet duidelijk, waarom het informatierecht jegens een officiële instantie – met name in afwijking van de rechtspraak van het Hof (zie arrest van 10 april 2003, C-305/00, EU:C:2003:218) zonder enige aanwijzing – ruimer zou zijn dan het informatierecht jegens de landbouwer of loonwerker.

(26) Waar artikel 14, lid 3, derde streepje, van de basisverordening (net als artikel 7 van verordening nr.1768/95) bepalingen met betrekking tot kleine landbouwers bevat, wordt in de norm de oppervlakte voor bepaalde gewassen als criterium gehanteerd. De oppervlakte [**Or. 9**] voor bepaalde gewassen zou dus ook relevante informatie kunnen zijn in de zin van artikel 14, lid 3, zevende streepje, van de basisverordening, zodat het recht op informatie als bedoeld in artikel 11, lid 1, van verordening nr. 1768/95 zou kunnen inhouden dat ook informatie die alleen het ras betreft kan worden verlangd. Op grond van artikel 7, lid 5, van verordening nr. nr. 1768/95 dient echter niet verzoekster, maar de landbouwer zelf te bewijzen dat hij een kleine landbouwer is.

(27) Indien er principieel een recht op informatie bestaat dat (slechts) betrekking heeft op gewassen, op welk recht in het onderhavige geval een beroep wordt gedaan, is het van wezenlijk belang voor de beslechting van het geschil of er een weigeringsrecht bestaat.

(28) Artikel 11, lid 2, van verordening nr. 1768/95 voorziet in een weigeringsrecht, indien de officiële instantie niet bij het toezicht op de landbouwproductie betrokken is. Verweerder is - zie punt 3 - betrokken bij het toezicht op de verlening van subsidies en slaat in dit verband gegevens op. Hij is niet betrokken bij het toezicht op de landbouwproductie, dus ook niet bij het toezicht op de productie van planten. In zoverre dient de reikwijdte van het begrip „landbouwproductie” te worden bepaald. Bij het woord „productie” ligt het voor de hand dat van een strikte uitleg wordt uitgegaan die het toezicht op de subsidieverlening niet omvat, ook niet wanneer het toezicht op de vruchtwisseling daarmee gepaard gaat. Verzoekster is niet rechteloos wanneer verweerder deze informatie niet aan haar verstrekt, daar zij deze relevante informatie over de oppervlakten ook van de landbouwer kan verkrijgen.

(29) Ook de juridische bewoordingen „extra werk of kosten” in artikel 11, lid 2, zesde streepje, van verordening nr. 1768/95 behoeven uitlegging. Verweerder heeft aangevoerd dat hij niet beschikt over eigen programmeercapaciteiten voor een afzonderlijk onderzoek dat noodzakelijk is voor het vastleggen van deze gegevens. Indien dergelijke programmeringen door een dienstverlener zouden worden verricht, zouden hierdoor kosten ter hoogte van 6 000,00 EUR ontstaan. Het ligt voor de hand dat dit als extra werk wordt uitgelegd.

(30) De vraag rijst of het ook als extra werk of extra kosten kan worden uitgelegd, wanneer deze werkzaamheden door een dienstverlener worden verricht en verzoekster die de informatie verlangt, de desbetreffende kosten vergoedt of, zoals in het onderhavige geval, ertoe bereid is om deze kosten te vergoeden. De vraag of een zodanig beperkende uitlegging van het weigeringsrecht in artikel 11, lid 2, zesde streepje, van verordening nr. 1768/95 mogelijk is, kan niet alleen aan de hand van de tekst van artikel 11, lid 2, zesde streepje, van verordening nr. 1768/95 worden beantwoord.

[Or. 10]

[OMISSIS]

(31) Het Hof heeft deze prejudiciële vraag kennelijk nog niet eerder beantwoord. Evenmin is het antwoord op de vraag, die wezenlijk is voor de beslechting van het geschil, vanzelfsprekend.

[OMISSIS]